

LUPTA

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,
3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Telefon Nr. 47—82. —

Proprietar: Dr. TEODOR MIHALL
Director: Dr. ALEXANDRU VAIDA-VOEVOD.
Editor: Dr. AUREL VLAD.

Redacția și Administrația:
BUDAPESTA, VII., István-ut 11
Inserțiuni după învoială.
Scrisori nefrancate se refuză.

Invitare la abonament.

Cu 1 Iulie deschidem abonament nou la „Lupta“ cu prețurile indicate în fruntea ziarului.

12 cor. pe 6 luni.

6 „ „ 3 „

Pentru România și străinătate

20 cor. pe 6 luni.

10 „ „ 3 „

Credem că ziarul nostru în scurtă vreme de 6 luni și-a justificat pe deplin dreptul de existență și nu mai are nevoie să se recomande cititorilor săi.

„Lupta“ va fi și pe viitor un luptător intransigent pentru drepturile poporului român și, ca și în trecut, nu se va lăsa condusă de reserve fals interpretate — de câte-ori va vedea primejdive interesele poporului român.

Confesionalism n'a făcut ziarul nostru nici în trecut și nu va face nici în viitor, ci-și va spune în totdeauna părerea franc și fără încunjur.

Apelăm la sprijinul tuturor Românilor de bine.

Adm. și Red. ziarului „Lupta“.

Ce e de noi?

Sbuciumându-ne așa, noi între noi, ne pare adese-ori că avem privilegii de a ne umfla piepturile de mândrie pentru cutare ori cutare ispravă destul de mare față cu micile noastre puteri.

Dar aruncând o privire în jur de noi și asemănându-ne cu alte nații, prea adese-ori ar trebui să ne ascundem de rușine și să mărturisim că ne întrec și unii și alții. Ne întrec chiar națiuni asuprite și luptătoare, cum suntem noi.

Avem noi acea încredere fanatică în geniul nostru, pe care o au Maghiarii? Acel izvor de îngâmfare și de ură, care cere să se plece și legi și popoare în fața legii supreme pentru dânsii, care este legea existenței, a prosperării, a comodității națiunii maghiare?

O! Noi suntem supuși, loiali și drepti.

Noi credem că Dumnezeu dreptății o să ne ajute spre izbândă, noi căutăm să nu alunecăm de pe temeiul

unor forme legitimize chiar și atunci când acele se îndreaptă împotriva noastră.

Noi mergem chiar și mai departe și nu căutăm proveniența și legitimitatea rânduielilor, cari se îndreaptă împotriva noastră, ci ne plecăm cu ochii închiși și primim drept sfinte fapte împlinite toate mișeliile, cărora li-se găsește vre-o aparentă formă legală. Intr'adevăr nici o samă de stăpânitori nu vor putea să-și doarească niște „supuși“ mai plainici decât cum suntem noi.

Croații sunt la modă. Am putea să aflăm unele asemănări între Croați și noi și mai mult chiar unele neasemnări. Dar concluziile luptei pe care o poartă acum Croații nu putem să ni le facem de pe acum. Deocamdată admirăm hotărârea pe care o pun Croații în lupta lor, sârguința, cu care cercetează ședințele parlamentului care li-s'a nimerit să le fie și lor arenă de luptă și îi invidiăm pentru situația favorabilă în care se află prin viața lor de stat, de și redusă, dar totuși dătătoare de multă putere.

Să ne mai apropiăm. Ne aflăm cu Slovaci în o tabără. Unde ne aflăm noi și unde se află bieții Slovaci în ale sentimentului național, în încheierea vieții sociale și a tuturor condițiilor de luptă? Și cu toate acestea, dacă uităm păcătoșenia generațiilor de până aci a clasei intelectualilor lor, unde este la noi acea îndârjire, care e la Slovaci?

O! Noi suntem mai europenizați mai cu fasoane, mai cu considerații, mai cu câte altele...

Dar mai cu samă unde este la noi acel spirit de jertfă în masele largi, care este la Slovaci?

Unde este acel interes efectiv față de ziaristica națională?

Să nu ne umflăm prea mult în pene, închipuindu-ne lucruri mari despre noi înșine; pentru că sunt, într'adevăr, umilitoare pentru noi asemănările, pe cari trebuie să le facem între noi și între națiile, cari ne încunjoară.

Ne oprim la spiritul de jertfă pentru chestiile naționale, la interesul față de ziare și la comparația cu Slovaci. Slovaci cu intelectualii incomparabil mai puțini decât noi și cu un popor sărac, susțin cel puțin tot atâtea ziare ca noi, ei ne țin recordul și la procesele de presă, ba ne și întrec une-ori; iar dacă vom căuta nu numai numărul,

ci și tiragiul ziarelor, atunci, zău, că am rămas de tot în umbră, noi, cari ni-am păstrat atât de bine ființa noastră națională, fiindcă ni-a scutit-o biserica și școala, pe cari slovacii nu le aveau și nu le au, noi, cari credem că ne-am întărit atât de mult și am progresat...

Da. Mai mult interes efectiv, iubiiți Români. Cu atâta nepăsare păcătoasă acum în vârstele de luptă, nu se va pune un temei sănătos pentru vârstele de libertate și putere spre cari trebuie să râvnim.

Nu jertfă din milă cerem. Mila este compostul artificial cu care se poate grăbi creșterea unor plante diafane și a unor legumi ursite pentru o viață scurtă și mai adese ori pentru a fi tăiate în toată frăgezimea.

Nu milă cerem; ci am voi să vedem că se simțește adânc în toate păturile noastre **necesitatea** unui viu și neîncetat contact cu ziarele noastre cari sunt armele cele mai aprige și cele mai des întrebuintate în luptele noastre. A da într'un ton magistral asigurări că d-ta, d-le X., ori Y., ești mare Român, mare naționalist, fruntaș al părților cutari sau cutari și a te putea împăca să nu citești și să nu ai în casa ta ziarele, cari sunt arătătoarele și purtătoarele frământărilor neamului tău... Să ni se ierte; dar pentru această purtare nu putem să aflăm alt cuvânt decât că e o meschină fanfaronadă.

Cu așa treburi va fi vai de noi. Da, vai de noi.

Repetăm: nu composturi artificiale voim, ci acea țelină vârtoasă a hotărârei și a interesării în toate păturile, în toate sufletele de o potrivă, în care să poată prinde rădăcini trainice stejarii înfruntători de furtună.

Ar fi o dovadă de vigoare vestitoare de mărire.

Dar așa?

Trebuie, vezi bine, să ne lăpădăm de toate obiceiurile rele, cari ne fac rușine și cari ne aruncă prea îndărăt în coada tuturor neamurilor.

Demisia unui fișpan. Fișpanul comitatului Murăș-Turda, Ugron Gábor iunior, fiul faimosului samsar politic, și-a dat demisia pentru restituirea în oficiu a funcționarilor de sub regimul „drabanților“. Ministrul de interne a refuzat însă primirea demisiei și Ugron a rămas.

Se putea să nu rămână?...

„Prietenii națiunii“. «Națiunea maghiară are mulți prieteni în Engliera!» se laudă «M. H-p» din prilejul apariției unui album «British Tributeto Hungary and its King» în Londra. În acest album se cuprind păreri mai multor bărbați de stat, politicieni și scriitori despre Ungaria. Romancierul George Meredith scrie:

«În Ungaria, cavalerismul a găsit întotdeauna o casă deschisă. Europa întreagă și Viena îi datoresc Maghiarilor recunoștință pentru luptele acestora împotriva barbarilor. Să sperăm că acest spirit curajos va inspira și pe viitor această națiune, care după atâtea crize își păzește cu gelozie libertatea; această națiune care acum muncește, cu atâta cuminenție, pentru menținerea monarhiei duble!»

O caracterizare într'adevăr foarte frumoasă. Păcat numai că tot atât de puțin se potrivește la Maghiari, ca și la Botocuzii din pădurile virginale ale Braziliei... Poate și mai puțin.

Proclamația Croșilor. Deputații croați au adresat o proclamație către națiunea croată și sârbă din Croația, în care, după ce spune că guvernul ungar a silit guvernul croat să-și dea demisia, fiindcă deputații croați nu vor să tradeze cauza croată, — declară că vor lupta și pe viitor pentru drepturile națiunii croate, dela care așteaptă că-și va face și ea datoria.

Proclamația — iscălită de 32 de deputați — încheie cu cuvintele: „Trăiască bună înțelegere dintre Croați și Sârbi, trăiască Croația!“

Reichsratul austriac. Ședința de ieri a Reichsratului austriac a fost deschisă la orele 11 prin președintele Dr. Weisskirchner care într'un scurt discurs, pe care toți deputații l-au ascultat stând, a cerut împunternicirea Reichsratului de-a mulțumi Maj. Sale pentru sancționarea reformei electorale. După alegerea secretarilor, a luat cuvântul ministrul-președinte baronul Beck, rostind un discurs de-o deosebită importanță.

„Noi am creat pe cale pașnică o reformă, care în alte țări numai după zguduiri puternice s'au putut introduce. Parlamentul sufragiului universal trebuie să-și vadă misiunea în muncă. Trebuie să depună o muncă pozitivă, trebuie să asigure dezvoltarea eco-

nomică și politică a cetățenilor în mod conștient, liniștit, continuativ.

Deja de pe acum se zăresc roadele noului sistem. *Radicalismul opus intereselor de stat a găsit la alegători răsuneț mult mai slab.* Alegătorii s'au convins că radicalismul național poate trece ușor și pe alte terene. Trebuie să îndrumăm opinia publică să doriască continuitatea vieții constituționale și nivelarea contrastelor pe cale parlamentară și să nu evoce fantoma ruinei și a pustiei. Reforma aceasta a lămurit și însemnătatea social-democrației. Mie îmi mai place să-i văd pe social-democrați în parlament decât în afară de el. Acuma să arate de câtă forță de muncă dispun. Știu, că ne desparte un abiz mare de social-democrați, cu toate aceste, însă, guvernul nu va realiza reformele sociale ale acestui partid.

Sunt multe greutăți de învins, dar guvernul n'are teamă. Clasele de mijloc se vor convinge că prin alcătuirii energice trebuie să se repare multe lucruri ce s'au întrelăsat. *Politica de clasă unilaterală, egoistă și strâmtă trebuie înlăturată și trebuie să se creieze marea reformă socială.* Dela mine întotdeauna puteți aștepta o politică dreaptă și sinceră. Sunt conservativ convins, dar dau conservativismului interpretarea că e tendința de-a netezi, la timp calea dezvoltării, ca această dezvoltare să se poată întâmpla fără salturi grave stricicioase.

„Puterea de stat și expresia ei, Coroana, care e cea mai mare comoară politică comună a noastră, vom ridica-o de-asupra partidelor și-a certurilor dintre clase și popoare, vom izola-o de conflictele și luptele zilnice și în ea vom vedea garanția sigură a Austriei libere, bogate și fericite“.

Discursul ministrului-președinte Beck a fost primit cu lungi și zgomotoase aplauze.

Pe urmă s'a luat în discuție proiectul de urgență relativ la sanarea situației politice a țării.

Scrisori din Viena.

— Constituția Reichsratului. — Situația politică. —

Viena, 27 Iunie.

Cu alegerea președinției, a secretarilor și a comisiunilor mai importante, s'a terminat constituirea noului Reichsrath austriac. La început se părea că deja cele dintâi semne de viață ale parlamentului vor da prilej la conflicte și complicațiuni grave.

În orice caz, presa așa-zisă „liberală“ care nu se poate împăca cu pierderea desăvârșită a influenței ei de odinioară și fracțiunile cari stau și azi pe baza programului „liberal“ (nici chiar 12 deputați), au făcut tot ce li-a fost cu putință pentru a încurca și complica situația, așa încât dacă lucrurile ar fi atârnat dela aceștia, deja la alegerea președintelui am fi putut asista la un conflict grav provocat de contrastele dintre principiile naționale și politice ale deputaților. Acțiunea de subminare a ziarului „N. Fr. Presse“ și a altor tovarășe n'a adus roadele dorite de ele. Partidele Reichsratului n'au dat nici o atențiune sfaturilor și poruncilor acestui organ arhievreesc, ci și-au urmat calea lor. Și urmarea a fost că alegerea președintelui a fost liberă de ori ce conflicte grave, alegându-se, cu mare majoritate, deputatul dr. Weisskirchner, propus de partidul creștin-social, mai bine zis de șeful acestuia, dr. Carol Lueger.

Atât calitățile lui personale, cari i-au câștigat simpatii generale, cât și cunoștințele lui practice și cuminenția politică sunt o garanție sigură că activitatea noului președinte în funcția sa atât de onorifică, dar împreună, în acelaș timp, cu o responsabilitate atât de mare, va promova și asigura capabilitatea de muncă a Reichsratului. Firește, va avea să învingă multe greutăți ce i le va pune în cale situația specifică a Reichsratului, situație care n'a fost cu desăvârșire înlăturată prin sufragiul universal. E, de asemenea, mai presus de orice îndoială că capabilitatea de muncă a Reichsratului prin înmulțirea însemnată a numărului

FOIȚA ZIARULUI „LUPTA“.

Câteva momente la Palat.

Revista «Je sais tout» din Paris publică impresiile ce le-a avut trimisul ei la Palatul Suveranilor români.

Dăm aci acest articol fiind de interes și pentru noi, cari poate n'am pătruns în intimitățile Curții Regale și n'am avut fericirea, de a ni-se adresa o vorbă dulce din gura blâjinei și înțeleptei Regine.

„Veniți! Veniți! Imi pare rău, că n'am fost înștiințată, că o să mă cercetați, prietini mei, căci v'aș fi primit la castelul Peleş, dar trebuie se vă reînapoiați acasă... nu vă pot spune, cât sunt de mișcată“.

Măiestroasă, în rochia sa albă cu trenă, cu fața bujorie, cu surâsul pe buze, cu toate că lacrimile-i curgeau de emoțiune, M. Sa Regina Elisabeta a României cu gestul Ei plăcut, maternal, care-i este familiar, întinde brațele la mai multe sute de țărani, cari tocmai cântaseră imnul regal în parcul palatului.

Sunt țărani din Bucovina, — anexată la Austro-Ungaria, cari veniseră să viziteze ex-

poziția și n'au voit să plece, până a nu s-aluta pe Regina.

Este cea mai respectuoasă loialitate, mai mult plină de admirație decât politică.

Acești oameni bravi, în admirabilul lor costum național, plin de broderii de tot felul, aclamează pe Regina, care a rămas în toate ale Ei femee, și pe regele Carol, care dă acestei manifestații caracterul ei plăcut, familiar. Pierdut în mulțime, cu scrisorile de recomandare în buzunar, încerc să iau un instantaneu al acestei scene. Regina mă zărește, îmi vorbește românește, eu timid îi spun, că nu înțeleg această limbă, că sunt francez...

„Vino mai aproape“, îmi zise Ea atunci, și fotografiaza peisagiul acesta. Uite, ce frumos e, nu-i așa domnule, și ce mișcător...

Astfel fără nici o etichetă, pe o cărare din parcul Castelului Peleş, — Regina României adresă pentru prima dată o vorbă reprezentantului lui „Je sais tout“.

A doua zi la șase oare dimineața am primit la hotelul unde găzduisem o bucată de carton cu marginile aurite pe care erau scrise următoarele cuvinte:

„Din ordinul M. S. Regelui subsemnatul are onoarea de a informa pe Dl... că este invitat la dejun astăzi Miercuri la ora 1. — Ținuta: redingotă. Sunteți rugat a răspunde“.

Adjutantul de serviciu Major Th. Baranga.

Iată-mă în sala cea mare drept unghiulară, în stil mauric, unde sunt introduși invitații zilei. În fund curge apa într'o fântână, care poartă inscripția următoare:

„Apa aceasta să curgă pentru prosperitatea regelui și a României.“

Privirile trec dela covoarele turcești și persiane calde și întunecate la armura de pe perete veche și incrustată cu aur, care dă zidurilor somptuoșitatea lor artistică.

Adjutantul de serviciu, cu un plan al mesei în mână, indică fiecăruia locul, ce trebuie să-l ocupe. În fine se formează coroana, damele de-o parte, bărbații de alta. Ușile se deschid, capetele se pleacă...

— Majestatea Sa Regele! Majestatea Sa Regina!

Într'un moment toată răceala, și toată gena, ce le inspiră un ceremonial de curte, sunt nimicite. Regina, care este îmbrăcată totdeauna într'o rochie lungă cu trenă, fină și armonioasă întrerupe reverența unei invitate, luându-i capul între amândouă mâinile și sărutându-o; iar regele strânge viguros mâna bărbaților. El este în costum de general, cu pantaloni negri, cu bandă roșie, tunică neagră, chipiu tare și câte-va decorații de comandor pe piept. Pe tunică strălucesc crucele sale favorite. Aci vreau să dau un detaliu nou: alătura de crucea din

deputaților va suferi o știrbire esențială, dacă nu se va introduce o reformă a regulamentului Camerei, a cărei revizuire a fost cerută deja de vechiul Reichsrath.

Dacă, cu toate că nu există divergență de păreri în ce privește faptul că fără această reformă nu poate fi vorba de o muncă priincioasă a parlamentului, repet, dacă cu toate acestea nu s'a putut ajunge până la o înțelegere definitivă în această chestiune, — cauzele trebuie să le căutăm în împrejurarea că nici un partid și nici o naționalitate nu yrea să abzică de posibilitatea unei obstrucții, câtă vreme nu s'a găsit o soluție oarecare pentru chestiunile de limbă.

O piedică mare a muncii parlamentare au fost întotdeauna și multele comisii mari, cari erau chemate să raporteze asupra proiectelor de lege ale guvernului.

Câte proiecte de lege importante și-au găsit deja în cursul vremilor mormântul în aceste comisii, fără să mai amintim de proiectele de lege prezintate din inițiativă parlamentară, despre a căror rezolvire parlamentară nici vorbă nu poate fi câtă vreme se va mai menține sistemul complicat și greoi de astăzi.

Durere, pare că așa are să fie și pe viitor, pentru că din nou se vor alege comisii de câte 53 membri, cari vor constitui ele tot atâtea parlamente mărunte și nu vor putea rezolvi în grabă munca ce se așteaptă de la ele.

În ce privește viitoarea constelațiune a situației politice, de-ocamdată nu se fac combinații mai serioase.

Lumea politică își dă seamă că în sesiunea aceasta scurtă, care va dura cel mult până la 20 sau 25 Iulie, parlamentul nu va avea să rezolve chestiuni mai importante. Poate numai proiectul unui budget provizoriu pe 6 luni, prezintat deja de guvernul austriac, va forma proba de foc a Reichsrathului înainte de vacanțe. Înainte de ce s'ar putea, însă, ocupa cu acest budget provizoriu — a cărui primire e incontestabilă — va avea să se scape de multele proiecte de urgență, ce se refer mai ales la abuzuri

ce s'ar fi săvârșit la alegeri. În rândul întâi e vorba de abuzurile ce le-au săvârșit autoritățile și persoanele private la alegerile din Galicia.

Greul vieții va începe pentru Reichsrath numai la toamnă, când va avea să se pronunțe și asupra regulării raporturilor cu Ungaria. Chestiunea ungară preocupă însă deja de pe acum cercurile deputaților austriaci. Dacă e permis să-ți bazezi judecata pe aceste păreri până acum mai mult personale decât politice — trebuie să ajungi la convingerea că pe viitor Maghiarii cu greu vor mai putea realiza cererile cari în trecut i-le împlinise Austria din marinimositate. Deja în vechiul Reichsrath se produsese în privința aceasta o schimbare radicală în vederile politice. Schimbarea adevărată însă nu mai alegerile nouă au precizat-o.

Ar fi absolut cu neputință să se găsească în actualul Reichsrath un singur deputat care să-și ridice cuvântul în interesul Maghiarilor, cum s'a întâmplat mai anul trecut când se pusese la cale acțiunea în scopul unei alianțe ceho-maghiare. De pretutindeni, fără deosebire de partid politic sau aspirații naționale, se ridică glasuri cari exprimă dorința ca guvernul austriac să profite de situația politică precară în care a ajuns coaliția maghiară și cabinetul lui Wekerle — în favorul Austriei.

În noul Reichsrath Maghiarii nu se bucură nici de cele mai mici simpatii.

Austriacus.

Obstrucția croată.

Tactica deputaților croați observată în ședința de ieri a Camerei deputaților a surprins guvernul și majoritatea lui. Conform hotărârilor de a nu destăinui nimic, deputații croați pe neașteptate au revocat toate propunerile lor prezintate în cursul discuției generale, au retras și propunerea prin care ceruseră ca ieri să se facă votare nominală și au silit guvernul să desfacă iunctimul dintre cele două proiecte de legi unite de

ministrul de comerț: proiectul de lege despre pragmatica funcționarilor dela căile ferate și proiectul despre urcarea salariilor lor. Proiectul acesta din urmă s'a votat și în general și în discuția pe articole în două citiri, mai urmează să se primească și în a treia citire.

În momentul din urmă, guvernul și-a dat seama de votarea aceasta și a amânat citirea a treia până după votarea și a celui alt proiect. Aceasta din motivul că ministrul de comerț Kossuth declarase că nu se învoeste la desfacerea iunctimului.

Ziua de ieri a mai adus o senzație neplăcută pentru coaliție: croatul Trumbici a dezmințit afirmările fostului ministru de justiție Polonyi făcute în discursul său rostit în ședința de Marți.

Demonstrații antimaghiare în Viena.

Deja Miercuri seara încercaseră studenții croați să demonstreze în fața ministerului ungar din Bankgasse, dar au fost preveniți de poliție.

Demonstrațiile s'au repetat însă ieri când s'au întors miniștrii ungari și noul ban din Burg. Un grup mare de studenți croați îi aștepta în apropierea ministerului și la sosirea trăsurilor a izbucnit în strigăte puternice de: „Abzug Wekerle! Abzug Rakoczay! Vivat Pejacevici!”

Ministrul-șef Wekerle a mai avut parte de acest salut și în Reichsrathul austriac, unde intrase pentru a asista la ședința Reichsrath-ului.

Câți-va deputați croați au izbucnit la apariția lui în strigăte de „Abzug”!

Polonyi — desmințit.

În ședința de Marți a Camerei, fostul ministru de justiție Polonyi, făcând istoricul rezoluției dela Fiume, afirmase că delegații croați Supilo și Trumbici i-ar fi declarat în Fiume, că *Ungaria și Croația alcătuiesc un stat unitar.*

Intr'o telegramă adresată deputatului Supilo, — Trumbici, care astăzi e primar în

1877, care reamintește rolul eroic al regelui în campania ruso-română împotriva Turcilor, Carol I poartă pe alia militară franceză atârnată de o panglică galbenă și verde pe care președintele Republicii Mac-Mahon i-a dat-o în amintirea bravurei sale.

Acest detaliu și primirea ce așteaptă pe Francezi la Castelul Peleş vor arăta — sper — compatrioților mei cum este de iubită țara lor aici, nu numai de regina, care sub numele de Carmen Sylva este un scriitor francez, ci și de regele Carol, care este un Hohenzollern.

Oare Regina nu-mi va spune îndată:

„Când am ajuns aici, după ce m'am măritat, am văzut, că drumul, care conduce spre inima României, trece prin Franța”.

Sala de mâncare în gust german, este înțregă acoperită de sculpturi streine în lemn.

O idee pactică, care trebuie să-i fi venit Carmen Sylvei: în mijlocul mesei este o mică fântână săritoare, care aruncă apa, ce cade cu un murmur proaspăt într'un bazen plin de flori. Și aceasta mică și răcoritoare fântâniță este alimentată de Peleş, impetuosul torent al Carpaților, care-și înstrăinează o vână într'o cascadă grațioasă plină de flori în mijlocul mesei unei regine.

Se mănincă cu grabă, pentru că suveranii sunt muncitori, și deci dușmani banchetelor interminabile, cari scurtează viața persoanelor oficiale.

Iată și menu-ul, ilustrat de o încântătoare fotografie a castelului așezat la poalele munților și acoperit în parte de trandafiri:

Potage de tomates aux nouilles.
Poulet au riz.
Epinards aux pains frits
Gigot de mouton rôti
Salade de haricots verts
Indiens au chocolat
Fromage — Desserts.

Conversațiile generale sunt anevoioase pentru-că mesenii sunt prea numeroși. Regele, care din cauza durerii de stomac, nu mănincă numai lapte și pesmeți, își arată prodigioasa sa erudiție fără cea mai mică afectare.

Intellectualitatea acestui soldat, care este și un savant este extraordinară.

Regele și Regina se ridică. Trecem prin sala de biliard, pentru a lua în niște cești mici adorabile, cafeaua turcească. Acum a sosit momentul discuțiilor.

Regina îmi face semn și cu surâsul vecinic pe buze preumblându-se îmi vorbia de Franța.

— Imi a iuc foarte bine aminte de Paris, îmi zise ea.

Când eram tânără, mă jucam prin „Bois de Boulogne”. Nu cred, că acest ținut să se fi schimbat. Nu locuiam departe, strada Berri Nr. 2. Mă preumblam de multe-ori și

prin frumoasele Tuileries. Mai târziu am făcut cunoștință și cu scriitorii D-voastră în special cu Leconte de l'Isle. Cât mi-a părut de rău la moartea lui... ce pierdere!...

— „Majestatea Voastră n'o să mai vină în Franța?”

— Poate, însă mi-e teamă... mi-e teamă, să nu-mi fi dispărut toți prietenii, și să-i fi înlocuit cei tineri, cei noi. De altcum îi urmăresc cu mult interes.

Conversația continuă. Regina îmi vorbește de pictorul Henric Regnault, ucis în campania franco-germană... și mă gândeam ascultându-o, că pentru a face Nemților cunoscut geniul francez, — Regina — e un sacrificiu și o muncă ingrată pentru cel-ce știe creia — traduse pentru ei „Pêcheur d'Islande” de Pierre Loti și „Deux masques” de Paul de Saint Victor.

Aceea ce nu să poate preda cu condeiul este grația delicioasă a Reginei și patima cu care se lasă în discuție: „Sinaia”, îmi zise ea, „este locul meu de odihnă. Pot respira în Castelul Peleş nesfârșita dulceață a vieții!”

Am cerut MM. LL. permisiunea de a-i fotografia pe terasa castelului. Regina surâse și cedă foarte amabil dorinței mele.

Cum mergeam așa către terasă, cu un servitor, care ducea aparatul, Regina se opri și întorcându-se către augustul său soț zise:

Spalato și deputat în Reichsrathul austriac, desminte această afirmare și o declară de neadevărață.

Trumbici o singură dată a stat de vorbă cu Polónyi, în 1905, la câteva zile după primirea rezoluției dela Fiume, când Polónyi venise anume pentru a invita pe deputații croați și dalmatini la Budapesta, unde li-se va face o primire cum n'a mai văzut Budapesta. Trumbici însă a refuzat să meargă la Budapesta.

Vorbind cu Polonyi, Trumbici a accentuat cu deosebită stăruință că *autonomia croată rămâne iluzorie, câtă vreme numirea banului se face la propunerea guvernului ungar*. Acesta e unul dintre multele motive de nemulțumire — i-a zis Trumbici — și ar trebui ca și numirea banului să se întâmple direct, fără intervenirea guvernului ungar. Polonyi a declarat că în principiu e de acord cu vederile lui Trumbici și le aprobă.

Supilo confirmă și el adevărul cuprins în telegrama lui Trumbici și mai adaugă, că Polonyi a declarat că se va găsi, cu siguranță, o cale oarecare pentru rezolvirea acestei chestiuni.

Polonyi — s'ar putea altminteri? — stăruie în declarațiile sale făcute în parlament. E așa cum a spus-o el și nu cum o spune Supilo și Trumbici.

Conferența dep. croați.

Cași în zilele premergătoare, deputații croați au ținut și aseară o conferință intimă în care au discutat și stabilit tactica lor politică. Despre hotărârile aduse n'au dat nici de astădată comunicat.

La conferența de ieri a luat parte și un deputat austriac: Spincici, deputat croat în Reichsrathul austriac. Spincici li-a tălmăcit deputaților croați din Camera ungară simpatiile clubului croat din Reichsrathul austriac și li-a promis că-i vor sprijini după putință. Clubul a hotărât deja să-i adreseze guvernului austriac o interpelație în chestiunea legii XXX. din 1868.

Dispoziția în Zagrab.

Pressa croată se ocupă la loc de frunte cu numirea noului ban, luând poziție fățișă împotriva lui.

Aseară a avut loc în Zagrab o mare întrunire publică, cercetată de câteva mii de cetățeni. Otororii, între aplauzele mulțimii, au declarat război noului ban.

Ziarul *Pocret* are și el un articol vehement.

„Dacă Regele — zice Pocret între altele — se va învoi la o schimbare unilaterală a transacțiunii, dacă va aproba măsurile cari tind la desființarea drepturilor națiunii croate, e un semn că politica Curții e îndreptată împotriva noastră. Dacă în Croația se va introduce o astfel de schimbare de sistem prin forță, poporul croat va vedea în el un act de tradare și-i va opune o rezistență la care nu se așteaptă nimeni nici în Viena, nici în Ungaria.

Noul ban.

Eri după amiazi, la orele 2, noul ban dr. Rakodczay a prestat jurământul de fidelitate în mâinile Majestății. La prestarea jurământului au azistat miniștrii ungari Wekerle și Günther și contele Széchenyi Gyula. Textul jurământului a fost citit de ministrul de justiție Günther.

În cercurile bine informate se afirmă că noul ban și-a fixat în înțelegere cu ministrul-președinte Wekerle până în cele mai mici amănunte programul activității sale. Se pretinde chiar că noul ban ar fi primit deja dela Majestatea Sa și decretul pentru o eventuală dizolvare a dietei croate.

ROMÂNIA

Corpurile legiuitoare.

Camera.

Sedința dela 13/26 Iunie 1907.

Sedința se deschide la orele 2 și 20 sub președinția dlui G. Orleanu.

Prezenți 135 dni deputați.

Pe banca ministerială se află dnii miniștrii D. A. Sturdza, Sp. Haret și I. Brătianu.

Se declară vacant scaunul col. I de Dolj în urma optărei dlui prim-ministru pentru col. I de Senat al Brăilei.

D. C. I. Stoicescu, raportor, dă citire pro-

iectului de lege pentru rectificarea râului Suceava la punctul de frontieră între Austria și România.

Proiectul se votează fără discuție.

D. Bălănescu, raportor, dă citire proiectului de lege prin care primarii nu pot fi deputați, nici senatori, exceptându-se primarul comunei București (modificarea art. 30 din legea electorală).

Proiectul se votează fără discuțiune.

S'a mai depus un proiect pentru modificarea excedentului de 8 mil. din anul trecut, apoi unul referitor la despăgubirea arendașilor și proprietarilor călcați de țărani în ultimele răscoale.

Se începe discuție generală asupra acestui proiect, care însă a rămas fără răspuns din partea guvernului.

Se prezintă un proiect pentru interpretarea taxei de 3 la sută asupra lefurilor funcționarilor.

Se admite.

Se mai votează proiectul pentru restituirea taxei de 5 lei de cap de locuitor pentru asigurarea contra secetei.

Se mai votează încă câteva proiecte mai mici și pe urmă ia cuvântul dl P. P. Carp relativ la propunerea dlui Sturdza de a intra în comisia de elaborare a proiectelor agrare și-și declină aceasta competență deoarece ce nu știe ce rol ar avea în aceasta comisie. Pe urmă partidul conservator are de gând să vină la toamnă cu mai multe proiecte de legi, între cari o reformă a legii administrative.

Menține în total părerea sa dată în scrisoarea către primul-ministru.

Răspunde dl ministru Emil Costinescu: După cum noi n'avem dreptul a ne amesteca în afacerile partidului conservator, nici alte persoane nu ne pot dicta nouă vederile lor. Luăm act cu plăcere și de declarația dlui P. P. Carp că va aduce reforme legislative. Dorim din toată inima să vedem ambele partide întrecându-se în măsuri și legi bune pentru țară.

Sedința se ridică la orele 4 jum.

„Carol, chipiul acesta alb nu o să iasă bine în fotografie, trebuie să iei altul!”

— Crezi? Atunci vin îndată! Și Regele Carol în loc să cheme pe unul din numeroșii săi servitori, care erau în grădină, se duse în cabinetul său de lucru, de unde veni cu un chipiu închis de lână.

Cerându-mi scuze pentru osteneala, ce le-am cauzat-o, mi-am permis să felicit pe Regina de paciența sa și Ea îmi spuse, că un singur lucru poate să-i schimbe caracterul: când vede, că se chinuesc animalele.

„Așa, odată când mă preambulam într-o dimineață cu Regele, am văzut un căruțaș, care-și brutaliza într'un mod odios calul. Fără a zice o vorbă, împinsă de o mânie nebună, m'am repezit la omul ăsta și voiam să-i dau o corecțiune bine meritată cu bastonul ce-l aveam în mână, când o supremă sforțare de voință mă opri: eram Regină și nu puteam să fac această mișcare, însă simțind necesitatea de a face să-mi treacă mânia, am ajutat cu toată violența nervilor mei exasperați... brațul Regelui!”

Și Regina Elisabeta răsă de acest incident.

O chestie se impune încă. Cum o suverană, pusă în fruntea a neșumărate opere caritabile, care a scris peste cincizeci de

opuri, îndeplinindu-și cu o conștiință minuoasă cele mai neînsemnate datorințe ale rangului său și continuând a scrie versuri, bucăți, articole, ... poate găsi timpul necesar pentru a primi astfel!

Dela trei oare dimineața așezată la masa sa de lucru, ea nu o părăsește decât la opt pentru a lua dejunul împreună cu regele, căruia-i citește telegramele sosite în timpul nopții, gazetele de dimineața și lângă care rămâne până către zece ore, când suveranul e chemat să lucreze cu miniștrii.

Singurele momente din zi pe care le petrec împreună sunt la masă, apoi o jumătate de oră când regele vine să ia ceaiul alături de augusta sa soție, sau când face v'ro preambulare.

„Regelui, zise Carmen Sylva, îi place să mă găsiască acasă ori de câte ori poate sacrifica un moment al afacerilor, și de aceea nu ies aproape nici odată. Nu vreau să-l îngreuez cu lucrul meu, de aceea îndată ce-i aud pașii, arunc la o parte condeiul sau penelul. I-mi zic, că prima mea datorie este aceea de soție, pe urmă vine misiunea mea de suverană și numai în rangul al treilea aceea de poetă.”

Dela 10 ore până la amiază regina primește pe intimii palatului și-și citește corespondența. La o oră dejunul o cheamă

împreună cu regele. La București sunt totdeauna singuri la prânz, pe când la Sinaia oaspeții sunt foarte numeroși, între alții arhitectul Lecomte du Nouy, un francez, amic personal al regelui de 30 ani, care locuiește în tot decursul verii la palatul Peleş.

Carmen Sylva se așează iarăși la lucru dela 2 ore până la 4. La 4 și jumătate o scurtă preambulare sau ceai cu regele. La cinci, audiențe. Ușile sunt deschise nu numai vizitatorilor mari, ori din nașteri ilustre, sau înalților demnitari, ci și poporului și celor învăluiți de aureo'a artei ca Sarah Bernhard, Rêjane, Coquelin, La Bary. etc.

După prânz când Regina rămâne acasă, face o preambulare prin apartamentele sale, citește depeșele și lucrează până la ora 11.

Viața Suveranilor României este înveselită de patru copii. Principele moștenitor Ferdinand și soția Sa, principesa Maria, au patru copii. Cei mai vârstnici sunt prințul Carol în etate de 13 ani și principesa Elisabeta de 10 ani. Am salutat pe mica principesă în parc unde conducea cu o uimitoare măiestrie o trăsucică frumoasă trasă de doi pony. Micul principe este crescut soldătește și are aplicații militare. Nici odată nu-i mai fericit decât când își încinge la o parte sabia și când îmbracă cocheta lui uniformă. Prințul Ferdinand îi încurajează a-

Senatul.*Sedința dela 13 Iunie 1927.*

Ședința se deschide la orele 2 și 30 m. sub președinția dlui Costescu-Comăneanu, vice-președinte.

Dl Emil Costinescu ministru de finanțe depune proiectele de legi cari au fost date și Camerei și cere urgență pentru votarea lor.

Se admite urgența pentru toate proiectele.

Dl Spiru Haret, ministru al instrucțiunii publice, depune proiectul pentru modificare art. 30 din legea învățământului superior, în sensul că numai licențiații în teologie pot fi profesori de religie și proiectul pentru modificarea art. 28 din legea clerului mirean.

Se admite urgența pentru ambele proiecte.

Dnii senatori trec în secțiuni.

Ședința se ridică la orele 5 și 30 m.

Alegerile comunale.

Eri s'au făcut în Capitală și la Roman alegerea colegiului II de comună.

Iată rezultatul:

București. Alegători înscriși 4609 votanți 2591, anulate 7. A fost proclamată aleasă lista liberală cu d-nii I. N. Cezărescu, Al. D. Florescu, C. Muscelanu, Al. G. Donescu, Ion Naumescu, Gr. Melic, G. Stancu Becheanu, C. Nicolescu, dr. H. Botescu, I. Pănaiteșcu, Gh. Ioaniu, dr. I. Costinescu, Virgil Ulvianu, Dancu Velcescu și M. D. Botez.

Roman. Alegători înscriși 433, votanți 309, anulate 7.

Lista liberală a fost proclamată aleasă cu dnii: Gh. Gabrielescu, Ion N. Botez, căpitan Petru Negrescu, Const. După și Ion Petreanu, care a întrunit 302 voturi.

Știri de prin Sătmar.

Ziaristica creiază opinia publică. Ziaristica maghiară de astăzi este șovinistă — eo ipo și opinia publică maghiară trebuie să fie șovinistă.

În comuna Sanislău (com. Sătmar) credincioșii români emigrați în America, în

cest gust, cu toate că atât el cât și principesa Maria se îndeletnicesc mai mult cu arta, singura lor fericire.

Micul principe Carol este crescut de un institutor privat, dl Moerling cu cea mai absolută disciplină. Odată cu ocazia revistei militare din Ploești după terminarea manevrelor el uită să salute pe regele, care l'a chemat la sine imediat după terminarea revistei:

„Ai trecut pe dinaintea șefului-suprem al armatei, fără să saluți, vei fi pedepsit!“

Copilul se închină, și făcu întoarcerea reglementară.

A doua Duminecă a fost oprit de a îmbrăca uniforma în semn de pedeapsă.

În pavilionul regal dela expoziția din București se puteau admira lucrări de artă, sculpturi în lemn, mobile chiar, executate de Altelele lor regale, cari consacra multă vreme acestor fel de ocupațiuni.

Produsul realizat din vânzarea acestor lucruri este versat operilor patronate de M. Sa Regina, care dă exemplul muncii unită cu caritatea.

Vitrinele castelului conțin două obiecte, cari simbolizează pe locuitorii Regatului. Unul este explozia unei bombe căzute la picioarele Regelui la Calafat, celalalt este o medalie de aur acordată de Academia

semn de mulțumită lui Dumnezeu, care i-a ferit de rele în locurile depărtate de vatra părintească, au colectat ei între ei pentru o cruce de piatră. Și ce să vezi? Patrioții veghietori pentru salvarea unității statului maghiar, numai așa le-au dat loc public pentru cruce, dacă înscripția va fi în limba oficioasă „dulce maghiară“. La din contră, numai în loc privat pot să și-o ridice. Va să zică, azi mâne nici pe Dumnezeu nu-l vom mai putea cinsti în limba mamei noastre.

Asta-i frățietate d-lor! Nu-i așa? Țara noastră se ține de țările culte ale Europei, mai cutează cineva a afirma contrarul. Sărmană țară cultă în a cui mâni ți-au ajuns destinele!

În comuna vecinașe Ciomocoș opresc predarea comediei „Nunta dela Chisetu“ sub pretext, că piesa nu e tradusă în „armonioasa limbă maghiară“. Iar contele negru, care „iubește poporul, numai pe popii acei gălăgioși nu“, a aflat de bine, a nici nu răspunde la telegrama adresată Măriei Sale. Mai zică cineva, că nu-i dreptate în țara noastră!

Pretorele din Ęrmihályfalva, frate de cruce cu notarii despoți din pretoriatul său, cari toți sunt bocotani, dispun de mașini de treerat, a dat ordinațiune, că toți aceia, cari vor îmblăți acasă și numai un snop de grâu, să fie pedepsiți dela 10 cor. în sus. Burzucă-te d-le contre negru, burzucă-te. Strivește naționalitățile, disolvă societățile muncitorilor, împuternicește organele-ți administrative, ca să fie și „de iure“ lipitorile satelor. Cu aceste gândeste să ne maghiarizezi? Atunci numai înainte, vom vedea cine o să ajungă între Scila și Charibdis.

Sămănăturile stau bine, va fi roadă mijlocie. Ploi avem și prea multe, în unele locuri au cam stricat fânului cosit. Cu lucrul de câmp suntem cam întârziati. Zileri nu poți căpăta cu nici un preț. Dacă ai prins cumva unul, plata e 80 cr.—1 fl., jum. litru rachiu și mâncare, pe săpate, ce altădată nu era pe vremea seceratului. Cu un cuvânt, avem lipsă de garanții constituționale, votul universal nu ne trebuie! Țara

franceză Carmen Sylvei pentru „Cugetările unei Regine“.

Acestea reprezintă punctele culminante ale acestor două ființe unite de o singură necesitate de dreptate și milă, de dragostea de muncă.

Am văzut pe Carmen Sylva la azilul de orbi, gustând umila supă a infirmilor, nu cu un gest de paradă, ci cu o grijă de mamă și cum o mică fetiță oarbă i-a recitat câteva versuri, cu fața sa sărmană fără lumină, cuprinsă de o vădită emoție. Carmen Sylva, a luat în brațe copila, așa de mișcată ea însăși, încât de abia putea scoate printre lacrimi câte-o vorbă.

Fără îndoială unele din aceste picături de lacrimi erau provocate din amintirea dureroasă a copilului ei, răpit așa de timpuriu dragostei ei de mamă, principesa Maria, care-i spunea așa de cuminte:

Cât sunt de bujorii obrăjii tăi mamă, pare-că i-a sărutat soarele.

C. F.

FRANZ JOSEF Apa purgativ

probată ani de zile cu cel mai bun rezultat.

e fericită, numai ne lipsește legea pentru ajutorarea emigrării.

Pentru iubirea reciprocă dintre popor și preot amintesc un act mișcător, la care am participat din întâmplare. Fostul capelan și învățător în Sanislău dl I. Pataky, numit paroh în Zazar, a treia zi de Rusalii și-a luat adio dela foștii săi poporeni și elevi.

Când, după evanghelie, urcă amvonul ca să predice vorba D-zeiască, amintește tot odată că vine să-și ia adio dela satul în a cărui ogor a tras prima brazdă („cu plugul său de oțal“ — zic eu — pentru că a fost preot exemplar, învățător fără păreche, om activ și în afară de biserică și școală, dovadă e banca „Anina“ înființată prin dânsul, adunările învățătoresți, la cari a participat totdeauna, adunările preoțesți etc.) După predica bine succasă, când începe a vorbi către bătrânii cinstiți, cari i-au fost proptă în munca lui rodnică, încep și lacrimile și nu înceată până după isprăvirea S. liturghii. Și mai mișcător a fost, când după liturgie foștii lui elevi se pun în șir înaintea bisericii și cu lacrimi în ochi ascultă pe dl director al băncii, care „în numele poporului întreg își ia adio dela iubitul capelan și dascăl român și-i dorește acelaș succes pe calea spinoasă ce o are înainte ca preot și bun român, cum a avut până acuma“.

Mișcarea literară prin Sătmar se reduce la nul.

Nu să se producă ceva, dar o mare parte din inteligenți nici nu abonează ziare românești. Unul: că „sunt scumpe ziarele românești“; altul, „sunt slabe“, „mai întărească-se“; al treilea citește „Uj Lap“-ul; altul nu citește absolute nimic pentru că „cele românești sunt scumpe, cele maghiare nu-i convin ca la român ce e“ etc. Tinerimea studioasă are grije de petreceri și nu vede că uităm slova românească, nu vede că masa poporului doritor de înaintare, ne fiind cine să-i arate calea înaintării obștești, dă pe calea prăbușirii; nu știe că pe bătrâni nu-i va învinovăți generația ce ne va urma, pentru că sunt deja vinovați, ci ne vor învinovăți pe noi, cari ne-am făcut moșteni ai bătrânilor în sfânta trândăvie.

Înainte, dar nu pe calea perzării!

Un fecior de țaran.

Buletin parlamentar.**Ședința Camerei.**

Vineri, 28 Iunie st. n.

La începutul ședinței abia sunt câțiva deputați de față, deși partidele își comandaseră toți oamenii la luptă.

La ordinea zilei e votarea nominală la proiectul lui Kossuth.

Înainte de a intra în ordinea zilei, Ernst Sándor și Szász József citesc rapoartele comisiunilor lor, — apoi începe votarea la litera P.

Votarea la care n'au luat parte Croații, ține până la orele 12 și proiectul se votează cu 169 voturi contra alor două voturi (date de naționaliștii C. Brediceanu și A. Novac).

Se intră în discuția pe articole.

Croatul Lukinics ia cuvântul la titlul proiectului și cere schimbarea lui. În acelaș

înțeles vorbesc Babici-Gyalszki, Lorkovici și Zagoratz, toți deputați croați.

Deputatul Supilo cere voie să poată face digresiuni, Camera însă nu-i dă voie. Supilo vorbește dară în chestie și cere schimbarea titlului.

După pauză se trece la interpelații. A anunțat o interpelație Rakovszky István în chestiunea politice ce-o va observa guvernul în Croația.

RAKOVSZKY ISTVÁN: adresează guvernului o interpelație, în care, după ce spune, că la dosul mișcărilor croate se află poate chiar „o putere din afară“ și că se intenționează prin această mișcare spargerea unității statului, întreabă: cari vor fi principiile de cari se va lăsa condus guvernul în politica sa față de Croația?

Wekerle: răspunde, că guvernul Ungariei a arătat față de Croația cea mai mare prevenire; dar nu a putut să abandoneze punctul de vedere maghiar că dreptul de limbă garantat Croației în § 57 al art. de lege XXX din 1868 nu se poate extinde și asupra unei regii a statului, care are caracterul unei întreprinderi particulare și nu face parte din administrația proprie de stat. Din faptul că nu s'a putut ajunge la o înțelegere pe temeiul ofertelor făcute de guvernul ungar, ministrul președinte este dispus a concluda, că lupta deputaților croați nu se poartă pentru acel drept al limbei, ci acea luptă urmărește scopuri mai îndepărtate cari trec peste cadrele legăturii de drept de stat, ce e astăzi între Croația și Ungaria.

Promite că va proceda cu vigoare față de Croați. Schimbarea este o consecință a politice guvernului ungar, care pretinde, ca stările politice din Croația să se mențină în bun acord cu unitatea statului ungar, dela care guvernul își va ținea de datorință a nu se abate nici decăt.

Camera a luat la cunoștință răspunsul.

Cronica externă.

Un manifest al socialiștilor.

Buroul internațional al socialiștilor a publicat un manifest referitor la conferința dela Haaga și la disolvarea Dumei. Manifestul a fost iscălit de reprezentanții socialiști ai tuturor țărilor pentru Anglia, Keir, Hardia și Hyndman; Germania Bebel și Singer, Franța Jaurès și Vaillant etc.

Manifestul declară, că disolvarea Dumei constituie un pericol pentru întreagă Europa. Proletariatul rus va lua asupra-și însărcinarea de a da un răspuns. Este din nou datorința populațiilor muncitoare a tuturor țărilor de a veni în ajutorul camarazilor lor ruși. Anglia va protesta la 14 Iulie, ziua căderii Bastilei împotriva loviturilor de stat urmate una după alta și pentru care autorii lor nu găsesc altă legitimație decât minciuni și desvinovățiri sarbăde.

Oroarea din Bradziwilow.

În apropierea orașului Bradziwilow la granița rusească 5 cazaci au atacat pe hotelierul Sinoch omorându-l pe el și pe soția lui. Au rănit de moarte pe tatăl acestuia; unei fete i-au tăiat mâinile, pe un băiat de 12 ani l-au schingiuit și după ce au răpit tot avutul au dat foc hotelului.

Gendarmeria germană a prins doi cazaci ucigași pe pământ german.

Criza viticolă din Franța.

Consiliul de miniștri ținut la 25 c. a hotărât, ca guvernul să lupte împotriva propunerii făcute de deputații socialiști de a se pune în libertate provizorie toți deținuții acuzați de agitație în revoltele podgoriilor, deoarece această cerință a deputaților socialiști este anticonstituțională.

Atitudinea lui Cemencau față de Marcelin Albert este aspru criticată în cercurile republicane. Într'adevăr, să recunoaște, că a procedat cu multă afabilitate și nobleță chiar, față de un om urmărit de autorități, dar prin faptul, că nu l'a arestat și nici n'a lăsat să-l aresteze, ci l'a investit cu o scrisoare, prin care îi se garanta libertatea, primul ministru a neglijat drepturile justiției, singura, care poate da dispoziții în astfel de momente.

Juares și alți adversari ai cabinetului au făcut observația lui Clémenceau, că acesta n'a urmărit dispozițiile legii și dacă pe Albert l'a lăsat liber, trebuia să se facă același lucru cu primarul din Narbonne Ferroul și cu ceilalți membrii ai comitetului viticol dela Sud, cari actualmente zac în închisoare.

Ministrul a răspuns corect că datorința de a deține pe Marcelin este a justiției și nu a lui.

Ministrul Clémenceau a trimis șefului mișcării viticole din sudul Franței, Marcelin Albert, o telegramă prin care-i spune că și-a îndeplinit cu loialitate promisiunile date și că va încerca în tot modul o liniștire a spiritelor.

La primul interogatoriu luat lui Marcellin — acesta declară, că nu luptă nici împotriva legilor, nici a oamenilor, ci vrea să salveze pe podgoreni.

Cheltuelile neprevăzute în budget și cauzate de mișcarea dela Sud s'au urcat până acum la suma de 3.200.000 franci.

De aceea ministrul de război Picquart din motive de economii a contramandat manevrele de toamnă, ce urmau a se începe în luna Septembrie.

Revista generală va avea loc în Paris la 14 Iulie, la care însă vor fi scutite toate garnizoanele dela Sud, unde an izbucnit revolte.

STIRILE ZILEI.

— Vineri, 27 Iunie 1907.

— **Examenul oral de maturitate la școala comercială superioară gr-orientală română** din Brașov, care era să se înceapă Miercuri, s'a sistat. Comisiunea de maturitate în conferința ținută dimineața a constatat că unii elevi, cari au fost admiși la examenul în scris de maturitate s'au folosit la elaborarea temelor scripturistice de mijloace externe nepermise. Pe baza acestor constatări comisiunea a invalidat examenul scripturistic și a decis ca toți candidații să se supună în Septembrie la un nou examen în scris de maturitate.

Știrea aceasta a produs de sine înțeles, mare consternare între elevi și în publicul brașovean și este viu comentată. „G. T.“

— **Cascada dela Filaret.** Acei, cari au avut fericirea să viziteze în anul trecut expoziția dela București, au putut vedea în fața palatului o Cascadă, care încă nu era terminată. Abia acum au putut fi isprăvite lucrările. Cu aceasta ocazie la intrarea în grotă s'a pus o placă comemorativă cu următoarea inscripție:

„În anul de grație 1906 aceasta grotă cu cădere de apă a fost construită cu ocazia celebrării prin o expoziție națională, a 40 aniversării a regatului primului și iubitului

nostru Rege Carol. I. SS. Iosif Gheorghianul fiind Metropolit primat; George Gr. Cantacuzino, președinte al consiliului de miniștri, Ion Lahovarry ministru de domenii, dr. C. I. Istrati, comisar general al expoziției, Ștefan Burcuș și Victor C. Ștefănescu arhitecți ai grotei și Vasile Petrescu inginer constructor.

— **Furtul de 180.000 lei dela poșta bulgară.** Anul trecut prin luna Septembrie la poșta bulgară din Sofia s'a comis un mare furt de 180.000 lei. Autorii furtului anume Cekaroff și Constantinoff au dispărut, fără a li-se mai putea da de urmă.

Poliția din Sofia bănuind că autorii marei furt s'ar fi aflând refugiați în România a cerut telegrafic urmărirea lor.

Poliția din București a făcut numeroase cercetări în toate unghiurile țării. În ultimul timp un denunț sosit dlui Emil Petrescu, prefectul poliției capitalei București, anunța că niștii bulgari s'ar fi aflând la Giurgiu.

Di Emil Petrescu trimise imediat fotografiile celor doi bulgari împreună cu denunțul poliției din Giurgiu, care a reușit să-i aresteze pe amândoi delapidatorii.

— **Ai lor să fie.** Ioan Vlasin, de naștere din Sighetul-Marmației, domiciliat în Sătmar, și-a maghiarizat numele în Szigeti. — Minorul Ioan Petrașcu, de naștere din Sân-Miclăușul-Sârbesc, domiciliat tot acolo, și-a maghiarizat numele în Sziklasi.

În aceeași timp și-au mai maghiarizat numele 43 de evrei.

Ai lor să fie!

— **Camera advocaților din Cluj** a înscris între membrii baroului pe avocatul român dr. Iosif Boca, care și-a deschis cancelarie advocațială în Dej. str. Laktanya 12.

— **Himen.** Dr. Ioan Bian și Elisa Rozsnyai—logodiți, Blaj, 24 Iunie 1907.

— **Cununie.** D-soara Victoria Lobonțiu din T. Silvaș și dl Paul Nodiș din Costeni își vor serba cununia la 18 Iulie n., orele 4 d. a., în biserica gr. cat. din T. Silvaș.

— **Măriile lor s'ar duela.** În culoarele Camerei a avut eri loc un dialog foarte interesant. Deputatul Sümegi Vilmos (Kohn) —kossuthiat, firește, spunea în gura mare că funcționarii dela căile ferate au o leafă atât de mizerabilă încât sunt într'adevăr niște parie.

— **Parie?**—ii observă Hódy Gyula.—Dar colaboratorii ziarului tău „Magyarország“, cari primesc câte 25—30 fl. pe lună nu sunt parie?

— E un mișel cine afirmă lucruri de aceste!—a încheiat Sümegi (Kohn) dialogul interesant și „părinții patriei“ și au trimis martori.

Gott der G'rechte, are si fi on doel!

Are să mai fie însă și un al doilea duel.

La sfârșitul ședinței de eri, deputatul Szunyog Mihály a făcut propunerea ca mâne (adică azi) să se dezbată pragmatica funcționarilor Parlamentului.

Vicepreședintele Camerei, faimosul Rakovszky. l'a întrerupt pe orator în repețite rânduri:

— Ne mai pomenit! Ce obrăznicie!

Szunyog, firește, s'a simțit ofensat și i-a trimis martori.

— **Un proces al Drului Lueger.** Înaintea tribunalului din Viena, a venit la 28 c. apelul făcut de d-rul Lueger contra sentinței judecătorești de ocol, care a achitat pe fostul candidat al partidului național german Franz Frassl pentru ultragiu.

Tribunalul a judecat pe inculpat la 200 coroane amendă sau 5 zile închisoare.

Motivul este că Frassl într'o vorbire electorală — ar fi zis, că d-rul Lueger nu mai

este așa de altruist ca la început, de a re-duce din leafa sa de primar.

— **Suveranii României în reviste streine.** Revista franceză „Je sais tout“ dă în numărul său recent fotografii luate la Palatul Peleş de un trimis al său special.

Prima fotografie reprezintă pe Regele Carol scriind la mașină. Se știe că Suveranul își scrie toată corespondența sa particulară cu mașina, căci zice, că jocul degetelor pe ciape îi alimentează gândirea.

A doua fotografie reprezintă pe M. Sa Regina la masa Sa de lucru. Jumătate din vreme Regina o întrebuințează pentru scrierile sale literare, cealaltă jumătate pentru operele de caritate, care le conduce.

A treia fotografie reprezintă pe Carmen Sylva la pian, unde cântă cu dibăcie pe autorii săi favoriți Beethoven și Bach.

A patra o fotografie foarte reușită reprezentând pe Regina lucrând la broderii.

Fotografia luată în parc reprezentând pe Suverana în mijlocul unui noian de flori încă este admirabilă.

A șasea fotografie regina la studiu este mai puțin reușită.

Pe urmă are clișee mai mici, cari reprezintă pe micul principe Carol la studiu, pe urmă în „costum național“ zice francezul, pe când costumul este tirolez.

Câteva clișee, cari reprezintă inspecția mi ului principe la gardă și cari îl arată în diferite poziții la instrucția militară care i-se dă din partea unui oficer.

— **„Inteligența română din Cetatea de baltă pentru Brad“.** Ni se scrie: „Petrecerea aranjată aici în holul gimnaziului din Brad a reușit slab. — Tinerii din jurul Cetății de baltă, conduși de sentimente nobile și curat românești, și-au făcut datorința sfântă, românească. Și acești tineri au voit să răspundă cu inimi bune la altarul culturii române. Au făcut totul ce s'a putut, au spesat, s'au trudit și necăjit pentru reușita acestei petreceri. Deci nu din vina lor nu a reușit, ci de-o parte nu i-a favorizat timpul, de altă parte însă cu durere s'a văzut că inteligența din jur, puțină, de tot puțină a ascultat glasul chemării pentru un scop atât de mare, în timpuri atât de critice. — Ba ce e mai mult, nici chiar inteligența română din loc nu a participat toată, pe motive bagatele. D. e. nici dl protopop Todoran care trece de român, foarte bun, n'a onorat această petrecere românească în favorul gim. gr. or. din Brad cu prezența sa...“

Atât am observat. Cred însă că se va da și un raport mai amănunțit despre această petrecere. — Nu desnădăduiască însă tinerii învățători din Tătărlan, cărora laudă li se cuvine ca inițiatorii petrecerii, căci le rămâne mângâierea, că și-au împlinit datorința de tineri români conduși de idealul culturii românești. „Lerus“.

Portretul dlui deputat Alexandru Vaida-

Voevod, lucrat frumos în autotipie se capătă

la Redacția «Poporului Român», Budapesta

VII István út 11.

Vor ieși pe rând și portretele celor l'alți

domni deputați.

FELURIMI.

Japonezii și florile. — Japonezii iubesc foarte mult natura. Acest fapt l'a relevat și un scriitor francez, într'o carte intitulată: „Țări îndepărtate“. Iubirea japonezilor către natură, zice același scriitor, e ca o religie națională. Din cea mai fragedă tinerețe copiii învață să prefuiască florile, plantele, insectele. Japonezii privesc florile ca niște surori, cari sunt supuse suferințelor și resimt bucuriile întocmai ca și dânsii.

Cea mai mare parte din casele japoneze sunt înconjurate de întinse câmpii ori grădini, unde japonezii petrec aproape toată ziua.

În Japonia sunt flori pentru fiecare anotimp, și cele mai mari sărbători naționale sunt așa numite „Sărbători ale florilor“ din Aprilie și Octombrie când toți au voie să între în parcurile împărătești ca să admire bogata „flora“ de acolo.

Obiectul de predilecție al poezilor sunt florile. Și cu drept cuvânt spune autorul cărții, că libertatea culturii japoneze și sentimentul foarte dezvoltat al esteticii la japonezi se datorește nemărginitei lor iubiri către natură și către flori în deosebi.

Ceea ce trebuie să mănânce un lucrător intelectual. Dintr'un articol al doctorului de Fleury, publicat în „Revue“, extragem această rețetă, care ar trebui să fie tipică pentru alimentarea dietetică a unui lucrător intelectual:

Prima masă: 200 grame cafea cu lapte și 2 pișcoturi cu unt.

Masa doua (la prânz): 4 pișcoturi (în loc de pâne); un ou puțin fiert; 100—125 gr. de carne de vacă, de miel, de vițel ori de pui. Carnea poate fi înlocuită prin pește ușor mistuitor; 200 grame legume verzi ori salată fiartă; apoi cremă (smântână, iaurt).

La cină: supă cu pastă alimentară sau pâne; o farfurie de pastă alimentară (de ex. macaroane); legume în „puree“; ceva linte, fasole sau cartofi (200 gr.); salată fiartă (150 gr.); 2 fructe la cuptor sau 3 pișcoturi cu unt.

Cantitatea de clorură de sodiu de adaus la doza ce deja e conținută din natură în aceste alimente, nu trebuie să treacă peste 8—10 gr. de persoană în 24 ore.

Apărarea soacrei. — La Londra, un om, chemat înaintea judecătorului de pace, fiind că deseori maltrata pe nevasta sa, încercă să arunce toată vina neînțelegerilor sale domestice pe soacră sa.

Judecătorului de pace nu-i plăcu de loc aceasta și zise, între altele:

— „Nu înțeleg de ce toți aruncă toată răutatea lor asupra biete soacre; eu cunosc pe un om care n'are decât vorbe dulci pentru soacră sa, el nu încearcă nici odată a-i atribui cauza neplăcerilor lui casnice, nici odată nu se plânge de dânsa, ca alte persoane“.

Acuzatul se gândi puțin apoi exclamă:

— „Ah și eu l'am cunoscut pe acel om! Se numea Adam.“

Sinuciderea unui câne. — Un ziar englez povestește, după un martor ocular, sinuciderea unui câne la stațiunea de drum de fier din Crafton-Park.

Animalul, care părea a-și fi pierdut stăpânul, umbla de câteva minute de colo până colo cu un aer de neliniște, când, văzând că vine un tren, se aruncă înaintea lui, punându-și capul pe o șină și astfel a fost decapitat.

Ziarul adaogă că acesta nu e primul caz de sinucidere la rasa canină. El mai amintește sinuciderea de acum câțiva ani, a unui câne care se înecă dinadins în Regent's-Canal, și a unui altuia care se aruncă din balta dela Pierre-Blanche, la Hampstead.

Economie.

Situația bugetară în Ungaria. Ministrul ungar de finanțe a dat azi un raport asupra situației bugetare din primele trei luni ale anului corent.

Conform acestui raport situația bugetară e mai favorabilă, încasările decurg într'un mod mai satisfăcător, decât în anul trecut.

Această se explică prin împrejurarea, că în anul trecut în aceeaș epocă, țara era în „ex lex.“

Excedentul încasărilor asupra plăților — față de cel al epocii corespunzătoare din anul trecut — este 26 milioane coroane.

Încasările în dările directe au dat un plus de 29 milioane, în competențele de timbre 11 milioane coroane, iar fabricile de fer ale statului au încasat cu 1 milion, poștele cu un milion jum., căile ferate de stat cu cinci jum. milioane mai mult în raport cu epoca corespunzătoare a anului trecut.

Cheltuelile au crescut în primele trei luni ale anului corent — față de cele din aceeași epocă a anului trecut — cu 11 milioane coroane.

Îndeosebi cheltuelile ministerului de interne au crescut cu cinci jum. milioane coroane, urmare a urcării lefilor notarilor și vice-notarilor comunali.

În raportul ministrului de finanțe găsim la plăți o poziție interesantă, adică 433.048 coroane 14 fileri interese și amortizare după împrumutul ce societatea căilor ferate austro-ungare l'a pus — pe vremea exlexului — la dispoziția guvernului Fehérvár,

Starea sămănăturilor în Germania. Conform raportului oficial starea sămănăturilor în Germania a fost la mijlocul lunii lunie următoarea: grâu de toamnă 2·9, grâu de primăvară 2·4, săcară de toamnă 2·7, săcară de primăvară 2·3, orz de primăvară 2·8, ovăs 2·3, cartofi 2·5, trifoiu 3, lucernă 2·6 Amintim, că 1 însemnează foarte bun, 2, bun, 3 mijlociu, 4 slab și 5 foarte slab.

Secerișul și muncitorii. Ministrul ungar de agricultură s'a îngrijit ca pentru cazul unei greve a muncitorilor togmiți la seceriș să aibă în rezerve mai mulți muncitori.

Din aceste rezerve se vor da muncitori numai acelor proprietari, pe cari muncitorii — angajați cu contracte încheiate pe baza articolului de lege, II. din anul 1898 — i-au părăsit și n'au putut fi constrânși nici cu ajutorul organelor administrative la isprăvirea secerișului.

Trimisul ministrului de agricultură a adunat în Sigetul-Marmației deja 6500 muncitori, cari azi au plecat la moșiile statului din Mezöhegyes și B5bolna, unde vor fi ținuți pentru caz de lipsă.

Agenții socialiști au împărțit între acești muncitori, — în mare parte Ruteni și Ruși — o multime de broșuri, în cari îi îndeamnă a nu se angaja la seceriș și a se întoarce la satele lor.

Muncitorii și-au continuat însă drumul, iar numărul lor au crescut, asociându-se încă 3500 muncitori din comitatele Ung și Bereg.

Bilanțul băncii ausro-ungare. Consiliul superior al băncii noastre de emisiune a ținut eri în Budapesta o ședință, în care s'a discutat și încheierea bilanțului pe jumătatea anului curent.

Discontul a fost mai mare în anul acesta apoi s'a escomptat cambii cu 150 milioane coroane mai mult decât în anul trecut astfel și profitul net va fi mult mai mare.

Bursa de efecte. Bursa după deschidere a fost bine dispusă. Anza la aceasta au dat iarăși cumpărările arbitrajului din Viena.

Cursurile valorilor favorizate de speculație s'au urcat îndeosebi ale acțiilor căilor ferate.

Urcarea discontului oficial al băncii de emisiune a indispus încâtva bursa, tendența la încheiere a fost liniștită.

La încheierea bursei au notat:

Acțiunile institutului de credit	Coroane
„ „ austriac	— 651·75
„ „ ung. a.	— 753·25
„ băncii de escompt a.	— 498·75
„ soc. căilor ferate austro ung.	— 667·50
Renta ung. de aur 4 proc. vinde	— 111·70
„ „ coroane 4 „ „	— 94·05
„ austr. de aur 4 „ „	— 116·50
„ „ coroane 4 „ „	— 97·75
Scrișuri fonciare „Albina“ „	— 101—
Napoleond'or (20 franci aur) „	— 19·22
20 mărci germane, aur — —	— 23·60
Galbeni austriaci și ungurești	— 11·43
Bilete germane 100 mărci	— 118·12
„ franceze 100 franci	— 96·15
„ italiene 100 lire	— 96·07
„ române 100 lei	— 95·65
Ruble rusești de hârtie	— 2·53

Prețurile cerealelor. Prețurile cerealelor au căzut cu puțin în tendență liniștită.

Circulația în târgul efectiv a fost minimală. Agricultorii nu fac oferte cu prețuri scăzute.

Azi până la 12 ore din zi s'au vândut abia 8000 măji metrice (q) grâu.

Pentru cel mai frumos grâu de Tisa (81 kgr. greutate) s'au plătit 20 coroane 70 fileri, iar pentru cel mai slab de Bănat, Bacica și comitatul Albei-Regale 18 coroane 95 fileri.

Prețurile celorlalte cereale s'au menținut în tendență liniștită.

În ultimele 24 ore circulația cerealelor în Budapesta a fost următoarea:

	sosit	expediat
	măji	metrice
Grâu	63.384	82.89
Săcară	—	1100
Orz	1248	—
Ovăș	3480	850
Cucuruz	33.098	7745
Rapiță	—	—
Făină	4670	18737
Tărâțe	100	2779

Tariful transportului pe năi. Pentru transportul mărfurilor pe apă se plătește până la Budapesta de 100 kgr!

Dela Panciova 58—62 fileri, Neoplanta (Ujvidek) 50—54, Bezdán 40—44, Senteș 64—68, Seghedin 60—64, Zenta 58—62, Titel 54—58, Timișoara 80—84, Beciche-recul Mare 58—62.

Până la Győr (Raab) se plătește cu 24 fileri mai mult.

Piața din Budapesta.

I.

Cereale.

Grâu, maja metrică., frumos	20 cor.	70 fil.
„ „ „ „ mijlociu	20 cor.	— fil.
„ „ „ „ mai slab	18 cor.	95 fil.
Săcară, maja, m. dela	15 cor.	65 fil. 16 —
Orz, „ „ „	13 cor.	55 fil. — 14 40
Cucuruz nou	11 cor.	70 fil. — 11.90
Ovăș, „ „ „	15 cor.	35 fil. — 16.—

II.

Producte.

— Prețurile sunt socotite după 100 kilogr. și în bani gata. —

Unsoare de porc, dela	148 cor.	— 149 cor.
Slănină, . . . „	125 cor.	— 139 cor.
Cartofi, . . . „	— cor.	— fil. — —

Spirit, ... „	55.— cor.	— 56.—
---------------------	-----------	--------

III.

Târgul de porci Kőbánya (Steinbruch),
(Prima calitate ungară).

Bătrâni . . . — — —	fileri kilogramul
Tineri	141—142 fileri kilogramul

Redactor responsabil:

VASILE MACREA.

Tip. «Poporul Român», István-ut 11.

Concurs

Pentru regularea dărei de pământ în cercul notarial Zalatna începând cu 1 Iulie st. n. 1907. caut 2 puteri de lucru pe deplin esperti în afacerile de dare și catastru.

Reflectanții să se adreseze subscrisului, dela care vor primi condițiunile.

Zalatna 21 Iunie n. 1907.

Iuliu V. Albini,
notar.

Unica existență

mașină de „sfirticat“ tuleul

mașina „Ásványi“ „Ágraria“ de „sfirticat“ tuleul e
patentul lui: Ásványi

Patentată în toate statele culturale

Singura mașină existentă

care nu taie tuleul în bucățele, ci îl sfirtică fin ca fenu și pe lângă eapacitatea urieșă de lucru întreze inzecit pe a ori căru shredder american.

Deslușiri speciale dă:

„Agraria“ societate pe acții pentru mașini Budapest.

Adresa:

„AGRARIA“ Budapest, Váci-ut 2.

Să nu să confunde

cu shredderii americani cari taie în bucățele, dar nu sfirtică tuleul și de aceea din shredder rămâne tuleul tare și inconsumabil, așa că vitele nici nu-l pot rumega.

Pentru hotelieri

licențiați și crâșmari, cari voesc a cumpăra vin curat ales roșiu și alb de Apoldul-mic, Mercurea, Cărpeneș, Reciu și Boz, rog a se adresa mie și a-mi cerceta pivnița, de unde poate alege după plac cu 17 cruceri litra la vagon, i-ar la mai puțin 18 cruceri, la cumpărare de peste 50 litre.

Cu stimă,

ILIE FLOAȘIU.

Mercurea (Erd. Szerdahely)
Comitatul Szeben

„Sătmăreana“

Institut de credit și econ., societate pe acții.

Concurs.

Se publică concurs pentru un post de practicant dotat cu un salariu anual de 840 coroane.

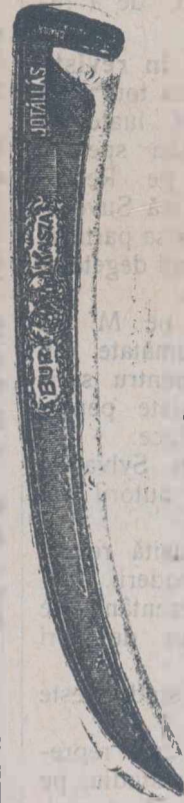
Reflectanții au să documenteze, că au absolvat cu maturitate o școală comercială superioară și că posed deplin — în scris și vorbire — limba română, maghiară și eventual germană.

Practicantul ales are să-și ocupe postul imediat după alegere sau cel mult până în 1 August st. n.

După un an serviciu de probă, presat spre indestulire practicantul, va fi denumit de oficial cu salariu anual de 1200 coroane și adaus de salariu în ințelesul statutelor.

Recursele se vor trimite până în 8 Iulie st. n. la adresa: „Sătmăreana“ inst. de credit și economii, societate pe acții în Seini-Szinerváralja, Direcțiunea.

1—3

Cele mai bune coase pe lume sunt coasele „Bur“ și „Japoneză“.

Aceste coase sunt pregătite din oțel Svedian și se trimit numai cu garanță.

Fiecare bucată care nu convine se schimbă gratuit.

Prețul coaselor: $\frac{75 \text{ cm.}}{1 \text{ frt. } 10 \text{ cr.}}$
80 cm. 85 cm. 90 cm. 95 cm.
 $\frac{1-15 \text{ c.}}{1-20 \text{ c.}} \frac{1-30 \text{ c.}}{1-35 \text{ c.}}$

Adresa exactă:

Grauer Mihály

Kőbánya 13.

Tot de acolo se pot procura cele mai bune briciuri, prețul 1 frt. 20, 1 frt. 50 și 2 frt. 50 cr.

!! Pentru economii !!

Peronospin

Mijloc aplicat cu cel mai mare folos în contra peronosporii la stropirea viilor.

Nedeasemănat cu mult mai bun și mai ieftin este în folosința «Peronospinul» decât piatra vânăță.

Cu «Peronospinul» stropind via 1 hectolitr de apă vine la 50 fil., precând cu peatră vânăță 1 cor. 60 fil., fiind peatra vânăță astăzi foarte scumpă.

Ca fieștecare proprietar de vie să poată căpăta numai veritabilul «Peronospin» dau favorul acela — că deja la comanda de 8 pachete — trimite francat.

Prin întrebuințarea «PERONOSPIN»-lui, via va fi hotărât mai frumoasă, boabele de struguri mai mustoase și astfel roada de vin mai bogată. Experiența a dovedit, că prin folosirea pietrii vinete, nu să ajung aceste rezultate, — probabil pentru aceea, că piatra vânăță verzește peste măsură frunzele și prin asta abstrage din puterea și sucul viței, ceea-ce înseamnă pierdere de putere.

Priful de stropit al meu, face viața mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronosporă.

«Peronospinul» ie deja de 6 ani în folosință cu rezultat foarte indestulător. Prețul unui pachet este 60 fil.

Revânzătorii rii-comercianți capătă rabat corespunzător.

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și a cailor. Vacile dau prin întrebuințarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare însemnătate este pentru ori-care econom a întrebuința acest pav de îngrășare, căci prin aceasta să urcă valoarea — adică prețul vitelor, porcilor și a cailor. Prețul este 60 fil.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stropirea acestora. Prețul 60 fil.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă — pe cînd altcîm nu ne ouă — sau foarte puțin. Prețul 30 fileri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este că vitele și porcii suferă mult de mîncărimea păduchilor, prin care mîncărime sunt reținuți în îngrășarea și dezvoltarea lor — ba chiar slăbindu-și, astfel încît în loc de a li-să ridica prețul, chiar perd din valoare. De aceea fiecare econom să întrebuințeze această unsoare — căreia li e prețul 20 și 40 fil.

Extracte pentru prepararea rumului și a diferitelor liqueruri. Cine voeste a-și prepara rum și liqueruri foarte bune și ieftine, să întrebuințeze aceste extracte. Prețul pentru 1 litră 40 fil. Pentru prepararea rachiului de prune earăși 40 fileri. Tot cu acest preț să capătă și pentru rachiul de drojde, de șligoviț, de rachiul de bucate și borovicha.

Toate acestea să capătă la

CORNEL DEMETER, apotecar în (Szászváros) Piața gimnazialului N. 34.